

La Veu de Catalunya

5cent.

ANY 1.º NÚM. 134

BARCELONA: DILLUNS 15 DE MAIG DE 1899

EDICIÓ DEL VESPRE

DIARI CATALÀ D'AVISOS, NOTICIAS Y ANUNCIS
Redacció y Administració: Rambla de las Flores, 25.—Teléfono 152.
PREUS DE SUSCRIPCIÓ
BARCELONA (Edició del vespre): 1 pta. al mes
ESPANYA: 4 ptas. trimestre
FORA D'ESPANYA: 6 ptas. trimestre
Paquet de VINTICINCH NÚMEROS: 75 cèntims
Anuncis, esquelas, remitits y reclams, a preus convencionals. Per l'edició de vespre s'admeten esquelas mortuòries fins a las sis de la tarda. Per l'edició del matí, fins a las dues de la matinata.

Anuncis del dia
Sant Isidro Llauredor, of. patró de Madrid
Sants de domé: Sant Joan Nepomuceno, m. r. y Sant Ubald, bisbe.
Quaranta horas: Comensan a la iglesia de Sant Matias, de Religiosos de Sant Geroni.—S'exp. post. a las sis del matí y se reserva a dos quarts de vint de la tarda.—Demà continan a la mateixa iglesia.
Cort de Maria: Fa la visita a Nostre Senyora del Tránsito, 6 de Agost, en Santa Maria del Mar.
La Missa d'avuy: Es de Sant Isidro Llauredor.

Observatori meteorològic de la Universitat.—D. E. Lozano.— 15 maig
Hores d'observació: 8 matí; 3 de la tarda.—Baròmetre a 0 y al nivell del mar: 763.12
Temperatura: Màxima: 31.0 sol; 34.2 ombra. Mínima: vent: 19.3; 11.5 ombra.—Termòmetre tipo: 18.0; 22.5.—Pluja en 24 horas: 37.40 m.m.—Aigua evaporada en 24 horas: 8.40; 0.00.—Grans d'humitat: 73.0; 82.0.—Vents: Direcció: NO. ONO.—Velocitat per 1.º 4.8; 5.5.—Estat del cel: Ploviscós; Nubolós.—Múvols: Classe: Numb. cum.; Cum. Capitat: 1.º; 3.1.—Observacions particulars: tempestat.
Sortida del Sol: 4 h. 52 m.—Posta: 7 h. 1 m.—Lluna plena: Sortida: 8 h. 10 m.—Posta: 6 m. 5 m.

EL INDIO
24, CARME, 24
NOVETATS PERA ESTIU
S'ha rebut complet assortit en
Sederia, Llaneria y Fantasias de cotó
PREUS EXCEPCIONALS
J. MARSANS ROF.—Valors y cupóns
Rambla de Canaletas, 2

LA CASA DE COMERS DE MANILA
Serra y Oliver
de la que es soci-gerent D. J. Oliver Bauzá
Trobantse a Barcelona accidentalment y a instancias de variis amichs, se decideix a admetre en comissió poders pera administració y compra-venta de fincas urbanas y rústicas, tan a las provincias filipinas, com a Manila, cobrar dipòsits, etc., etc.
TELÉFONO 3523
Laforja, 11, Sant Gervasi.—De 8 a 11 matí

CONSTRUCCIONS SISTEMA "MONIER,"
DE CIMENT Y FERRO
CLAUDI DURÁN : **RONDA SANT ANTONI, 9**
(Societat en comandita) : Teléfono en lo despach: número 1555
y en los talles, número 3525
Aquestes construccions que per sa duració, lleugeresa i impermeabilitat no tenen rival, se recomanen molt especialment als senyors enginyers y fabricants, pera substituir ab ventajosa y economia los dipòsits de zinc, plom o ferro en sas diverses aplicacions industrials, y als Ajuntaments y agricultors pera los dipòsits de gran capacitat, en substitució dels fabricats ab mamposteria y rajols destinats al abastiment d'aigües de las poblacions y pera regar los camps, emplantant ab éxit cada dia superior aquest sistema, en canonades de gran diàmetre ab diferents presions, pera conduccions y canalizacions d'aigües.
Constitueix una especialitat de la casa, la construcció de safreigs transportables, banyeras, aygüeras, serpentins, etc., molt econòmichs y forts.

En Durán y Bas

No intentem presentar ni descobrir al senyor Durán y Bas als llegidors de LA VEU DE CATALUNYA. Aquests, com tots los catalans lo coneixen bé prou y senten per ell lo respecte y la admiració que sos mèrits imposan, y quicòm que val més que aquest respecte y aquesta admiració: una afectuosa devoció.

No es tan sola lo senyor Durán y Bas un sabi juriscòult, un advocat distingidíssim y un economista eminent; ab això n'hi ha prou pera que se'l respecti i se'l admiri, més, per damunt d'aquestes qualitats, los catalans veyem en ell al home que ha consagrat sa vida entera treballant per Catalunya y especialment per lo Dret de nostra terra.

Quan la discussió del Còdic Civil, en aquells moments en que l'uniformisme castellà intentava enterrarlo per sempre al nostre Dret, lo senyor Durán y Bas, en la Comissió codificadora y en lo Senat lluità sens treva en nom de Catalunya, fins a conseguir que la integritat de nostre Dret fos respectada.

Mes, no fou pas completa la victòria. Nostre Dret va salvarse del cop mortal ab que se'l volia aniquilar, pero començà allavors a sufrir una guerra dissimulada y sens treva, una expoliació constant, la ingenercia, continua de gèrmens corruptors que'l desnaturalisaven.

Donchs bé; lo senyor Durán y Bas, que en 1889 tant treballà pera salvar a nostre Dret de mort sobtada, are, desde lo ministeri de Gracia y Justicia, prepara'l camí pera que'n sigui respectada la vida jurídica que s'ens va reconeixer.

Quan lo senyor Durán y Bas, sacrificant lo repós a que'l feya ben mereixedor una llarga vida consagrada al treball, acceptà lo ministeri de Gracia y Justicia, n'estiguem ben segura de que seria ben profitosa pera Catalunya la seva estada en lo Ministeri.

Y, efectivament, la creació de la Comissió encarregada de codificar lo Dret català, deixant als catalans la llibertat de designar los individus que la componen y donantli una llibertat d'acció completa, es una obra per si sola de tanta importància, que Catalunya ha contret envers lo senyor Durán y Bas un deute nou y aquest s'ha mostrat ben digne y mereixedor d'aquella devoció afectuosa que en vers ell sentim tots los catalans.

En Romani y Puigdemongas

Es un dels pocs patricis d'aquella generació que s'extingeix, que mereix lo respecte de las generacions noves per alguna cosa més que per los cabells blancs y una vida intaxable. Lo senyor Romani té molt més que lo respecte dels joves d'avuy, puig ab son caràcter atractiu, son esperit ben català, sa intel·ligencia clara e il·lustrada, sas idees veracitats catalanistas s'ha sapigut guanyar per complet la estimació y las simpatias de tots.

Per això ha sigut tan ben rebut per totom son nomenament de vocal corresponent per Catalunya de la Comissió general de Codificació en substitució del senyor Durán y Bas; y ab tal caràcter, de president de la Comissió per aquest creada pera formular lo projecte de Lley que ha de contenir las institucions civils de la nostra terra. Aixís los que del Dret català ab prou feynas no saben més que los esforços que a Catalunya li ha costat lo conservar, com

los que han après a estimarlo ja en sa aplicació diària, ja en son estudi ab bases científicas, tots han vist en lo senyor Romani y Puigdemongas, un dels pocs juriscòults ab que desgraciadament compta la nostra patria, ab coneixements il·legals y estudis històrics pera pendre part en la obra magna de la Codificació del nostre Dret, ab autoritat suficient pera presidir una Comissió a la qual tenien de ser elevadas las primeras il·lustracions del foro y de la ciencia jurídica de Catalunya, y sobre tot ab un esperit catalanista y un amor ardent a la nostra causa nacional, prou pera inspirar tots los treballs d'aquella, fentlos completa y absolutament catalans.

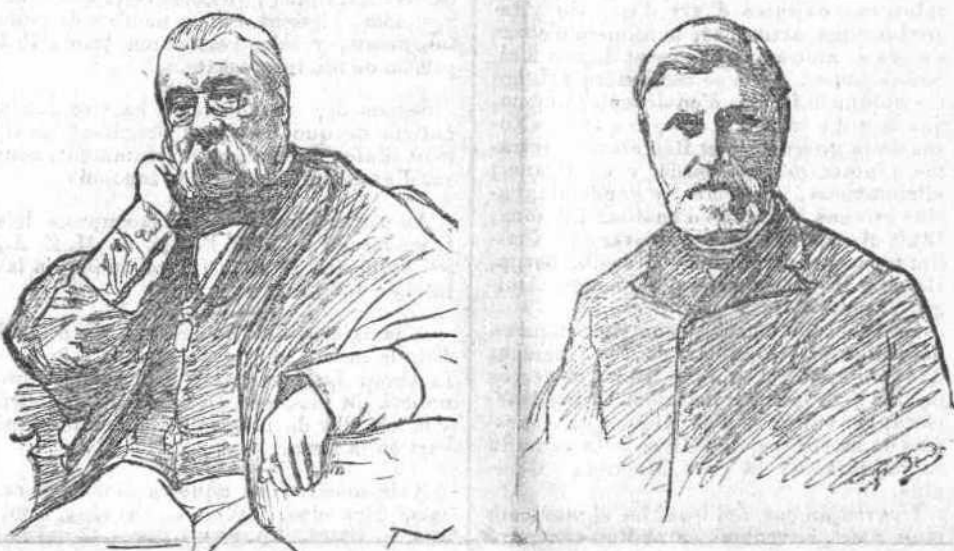
Desde molt jove se dedicà lo senyor Romani a las qüestions jurídicas. Durant alguns anys exercí brillantment y ab molt profit la carrera d'advocat, que després no prosseguí per faltarli gust per las llytas forenses concretas y de interès purament particular, preferint l'estudi de las grans qüestions jurídicas y la vida política, en la que molt temps figurà arduament sostenint idees ben propies, que semblaven en son temps una originalitat y una extranyesa, y que en lo essencial son las que avuy sosté lo catalanisme polítich, que per això té al senyor Romani del any 1869, com un precursor, y avuy com un dels mestres més respectats y directores més estimats per tots.

Aquell abandon de la carrera lluny de perjudicarli, l'ha afavorit, per quant li ha permès convertirse en lo que difícilment pot ser un advocat de professió; un verdader juriscòult. Y dedicantse constantment al estudi per poguer ferho y tenir gust de ferho, y combinant l'estudi del Dret català ab lo de la historia de Catalunya, y especialment de sas institucions políticas, lo senyor Romani ha arribat a ser alguna cosa més que un home molt coneixedor de la ciencia del Dret, perquè ha sigut y es un juriscòult català.

Per això los que hem vist ab satisfacció verdadera lo reconeixement encara que parcial, importantíssim que'l Govern ha vingut a fer del dret de Catalunya, de regular per si mateixa la seva vida jurídica, ab facultar-la oficialment pera proposar sas propies lleys, nos donem per contentíssims al veure lo nomenament y acceptació pera tant elevat càrrech, d'un eminent catalanista, que tant bé sap comprendre sos debers com a tal.

Lo senyor Romani y Puigdemongas, ferm y constant defensor dels ideals catalanistas, tant radical en sas aspiracions com nosaltres mateixos, tant convensut com ho pugui estar qualsevol del dret de Catalunya a son propi govern, y de que sols ab la consecució d'aquest son ideal, pot quedar satisfeta, ab son clar sentit polítich y son amor verdader a la nostra terra, es dels que compren que fora una temeritat abandonar la defensa que casi per un etzar s'ens confia, d'una part del patrimoni de Catalunya, solament perquè no se li reconeix a aquesta la plenitud de sas facultats políticas y no s'ens concedeix integritat lo nostre programa.

Lo senyor Romani ha cregut y ha cregut bé, devent acceptar del Govern de Madrid, son càrrech d'honor, pero de treball feixuch y de compromís ben grós; en son desempenyo, sabem positivament, que treballarà de fort y de ferma pera que la nostra vida jurídica sigui completament catalana, pensi o no pensi respectar-la l'Estat espanyol; y aixís qualsevolga que sigui la sort que pugui cabre al projecte que la comissió formula per los disbarats polítichs dels uns o dels altres, al senyor Romani y Puigdemongas li cabrà la glòria, després

En Durán y Bas

Avuy se constitueix la Comissió encarregada de codificar lo Dret Civil Català. Ab motiu d'aquest acte que tanta importància té pera'l manteniment y progrés de las lleys civils de la nostra terra, LA VEU DE CATALUNYA se complau en rendir son humil homenatge al home públich català que desde las esferas del poder ha decretat la codificació y al venerable juriscòult que presideix la comissió que deu dur-la a cap.

d'haver defensat tantas vegades la existencia del nostre Dret, amassant de mort airada per obra de la gent de Madrid, d'haver contribuït d'una manera principalíssima a sa conservació, formulant lo tal com avuy convé a la nostra terra, adequat a son esperit y a sas necessitats.

Catalans y castellans

N'hi ha prou ab contemplar un mapa per veure com en las estepas centrals s'hi ha hagut de criar un poble diferent dels de las montanyas del nord.

Qui ha nascut en aquelles planas sens fi, en aquells deserts immensos, ab l'horitzó llis com lo mar, destacant sech sobre un cel blau, sense un arbre, sense una casa, sense un camí, sense res que diferencihi, l'ha de sentir la idea de la unitat y de la uniformitat y s'ha de rebel·lar contra tot concepte de varietat y de llibertat.

Los deserts de l'Arabia han creat un poble de semblants idees.

Una vegada vaig comensar a llegir la Historia dels musulmans a Espanya d'en Dozy y no degui, anar molt lluny pera convencem de que lo beduí del desert té molt del caràcter del poble castellà, semblans que provenen o bé d'un medi semblant, o de la gran influencia exercida per la civilisació aràbiga en las terras que son més espanyolas. Potser no hi ha característica de la manera de ser del poble aràbig, que no tingui sa traducció castellana en las costums populars, com si d'esperit i esperit hi haguessin hagut una certa penetració, com si de poble i poble hi haguessin hagut un estrany casament, una mena d'unió feta entre la lluita set vegades secular, com si los moros no s'haguessin mogut d'Espanya y totas aquestas històrias expulsions haguessin sigut més de forma que de fondo, d'homies y d'institucions però no de lo més íntim de las rasses.

Lo beduí desprecia las riquesas: «La riquesa vé al matí y se'n vá al vespre.» «Los homes, ha dit Hatim, se dividien

xen en dugas menas: las ánimas baixas que gosan amassar l'argent y las ánimas elevadas que cercan la gloria que procura la generositat.»

En lo viatge a Espanya de Madame d'Aulnoy (1679) s'hi ven a cada página retratat lo pobre hidalgo, rich malbarant la riquesa, o pobre pero orgullós de sa prosapia i incapaç pel treball. La viatgera francesa descriu lo que ja allavors donava la explotació de las provincias feta per la mateixa autoritat y lo que d'això'n quedava com a profit del noble espoliador: «La major part hi van pobres y roban lo més que poden. Un virrey en treu sense pena cinch milions d'escuts; un governador de plassa, de cinch a sis cents...»

«A la tornada guardan aqueix diner en sas arcas y'l gastan mentres dura...»

Ni'n compran terras ni'l posan a guany, ho tenen per cosa baixa lo treuen profit.»

Això es l'hidalgo pobre del teatre clàssich castellà, lo mort de gana etern del teatre per horas, l'home sense un quarto que no treballa ni cerca'l vil metall.

Y això, virtut o vici, es radicalment diferent en la nostra terra. Los cavallers castellans de las novelas y llibres de cavalleria fan tots los esforços imaginables pera demostrar que los bons cavallers no pagan per no contravenir a lo orden de los caballeros andantes, de los cuales sé cierto, (sin que hasta ahora haya leído cosa en contrario) que jamas se pagaron posadas ni otra cosa en venta donde estuviesen.»

Los cavallers catalans (de las novelas y llibres de cavalleria també) pagan y giran lletres y's procuran ab quel satisfere sas necessitats materials.

En lo «Tirant lo blanch», ho diu lo mateix Cervantes: «aquí comen los caballeros y duermen y mueren en sus camas y hacen testamento antes de su muerte, con otras cosas de que todos los demás libros de este género carecen.»

tres ell prega; a Barcelona tenim nostre Sant Isidro, lo gloriós Sant Medi, y la gracia fa que Sant Medi, quan llaura o quan cava, fa tres o quatre vogadas més de feyna.

L'aràbig lo desprecia aquest treball material que enlletgeix lo camp arreglant los arbres y las plantas, que ennuvola'l cel blau ab fum, que taca la terra ab la negror del carbó y'l femer de las escorias. L'aràbig lo desprecia ara com abans lo treball vil, lo treball d'escala. Mahoma vegé un jorn entrar una arada a la casa d'un medinés, y li digué: «May semblant objecte entra en una casa sense que ab ell entri la deshonra.»

—H.

Sembrant vents

Llegint los diaris de Madrid quan parlan del moviment catalanista—del separatismo en Cataluña, com diuen ellos—un se queda en lo dubte de si'l corresponent que'l's entera es un bromista, o si està subvencionat pel catalanisme militant. Perquè de ximpleries en diuen tantas que, vaja, no ho podem creure que sigui de bona fé. Aquí hi ha una mano oculta; quelcom de tenebrós; algun centre laboral, que té comprada a la meytat de la premsa de Madrid. Y, no hi ha dubte, que'ns ajudan un bon xich a la nostra propaganda. Al parlar de nosaltres, ho fan ab una exactitud y ab un coneixement que ni que parlessin del planeta Mart; y ab això, aquells catalans que encare creuen ab la patria grande van convençentes de que entre Madrid y Catalunya hi ha una distancia immensa que'ns separa, una distancia que no's mida per centenars de kilometers, sino per diferencies radicals en lo modo de pensar y de sentir, y per la espessor d'una boyra de prejudicis, de rivalitats y d'antipatias que no'ls hi deixa veure als d'allà, la veritat de lo que passa aquí.

En quan als insults de tota mena que els diaris madrilenys dirigeixen no sols als catalanistas, sino a Catalunya, no hem de fer més que darlosli las gracias. Dias enera varem rebre un llibre d'una bona senyora madrilenya, que, en vers, volia convencer-nos de que todos somos hermanos y de que castellans y catalans hem de treballar a la una pera refer a nuestra madre España; aquest llibre, en bona fé, ens no va fer venir mitjas ganas de plagar de serne de catalanistas, pero are, al veure las amores dels diaris de Madrid, sentim re- viure en nostres cors lo que ells ne diuen odio ferde a la nación española y que no es altra cosa que un amor intensíssim a la nostra patria Catalunya.

Després d'aquest preambul, vegin lo que diu El País al donar compte del concert que dimecres passat tingué lloch en el Lirich:

Contra los reaccionarios

(POR TELEGRAMA)
¡Muera Polavieja!
Barcelona 11.

Anoche se promovió un gran escándalo en el Teatro Lirico, del cual se ocupa hoy la prensa y la opinión, preferentemente, por encerrar en sí la cosa bastante gravedad.

Se celebraba un concierto dirigido por el maestro Morera.

El último número del programa era un epigrama a Cataluña, que entusiasmó al público y especialmente al elemento carlista, el cual tributó al señor Morera una ovación delirante.

El entusiasmo llegó hasta el extremo de que algunos espectadores prorrum-

pieron en vivas a Cataluña libre, oyéndose después mueras y gritos contra la reacción y los jesuitas y contra el general Polavieja.

La confusión en el teatro fué grande durante algunos momentos.

En las galerías hubo varios altercados entre los que vociferaban en opuesto sentido, llegando a temerse un conflicto.

La autoridad, sin embargo, no intervino en el ruidoo suceso.

Desde un palco salió un ¡Viva la integridad de la Patria! que fué contestado por todo el público con delirante entusiasmo.

Una voz indicó a los antirreaccionarios que debían reunirse en la calle y, en efecto, no tardó mucho en organizarse una manifestación a la puerta del Teatro.

Los manifestantes se dirigieron al Paseo de Gracia y allí se repitieron los gritos que se habían dado dentro del Teatro Lirico, oyéndose otros bastante graves.

La manifestación se disolvió después pacíficamente en la Plaza de Cataluña.

Témese que se repitan estas manifestaciones y que ocurra un conflicto, pues, los ánimos están muy exaltados contra el Gobierno y particularmente contra el general Polavieja.—Dórico.

Ara, els que varen anar al Lirich, poden donarse per ben enterats de lo que allí va passar; de segar que fins ara no s'en havian enterat del tot. Alló dels carlins ovasionant lo li haurà fet molta gracia a n'en Morera. Els que ab la major bona fé baixaven Passeig de Gracia a vall, esgaragallantse cantant «Los Segadores», ab lo convenciment de que feyan una manifestació patriótica, ja ho saben, son anti-reaccionaris, anti-catalanistas, son los perfectos españoles. Però, lo més graciós de tot, es aquell crit de ¡viva la integridad de la Patria! llensat desde un palco y contestat ab entusiasme per tot lo públich.

Y si ab lo crit no n'hi hagües pron, publica El País un article comentant, titulat MUERA POLAVIEJA, que diu aixís:

«Quien ignore la causa de la agitación regionalista en Barcelona, puede conocerla con oír el grito que los catalanes españoles opusieron ayer al ¡viva Cataluña libre! de los fanáticos separatistas. ¡Muera Polavieja! contestaron millares de voces y con ellas expresábase claramente la idea de que es al ministro de la Guerra a quien la Patria debe esa efervescencia que amenaza desmembrarla de nuevo cuando aún no restañó la sangre en las heridas dejadas por la última cruentísima amputación.

Ese grito de los catalanes españoles encontrará eco en muchos pechos. No en balde se hiera a mansalva a la Patria cuando aún hay corazones patriotas que palpitan.

Consiguar en un programa político reformas radicalment autonómicas y hacer de ellas bandera y arma para conquistar el poder, es ya un hecho, por lo censurable, rayano en criminal, pero tolerar por debilidad o por propia conveniencia que a la sombra de esa bandera se extremen aún los radicalismos llevándolos hasta maldecir en públicas manifestaciones, es cosa que no tiene nombre, y si le tiene, no puede pronunciarse mientras a la denuncia del fiscal siga, como la sombra al cuerpo, el secuestro de toda la tirada de un periódico, haciendo así inútil cuanto en él se escribía.

Es perder el tiempo clamar contra lo que en Cataluña ocurre. Esas manifestaciones antiespañolas que se han transformado ya en enfermedad crónica, constituyen un verdadero delito; pero contra él nada tienen que hacer por lo visto gobernadores, jueces, ni fiscales.

